

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет суспільно-гуманітарних наук
Кафедра філософії та релігієзнавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи

Олексій Жильцов

« » 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФСЬКІ СТУДІЇ: ЛОГІКА

для студентів

Спеціальності 061 Журналістика

Рівня вищої освіти першого (бакалаврського)

Освітньої програми 061.00.02 «Реклама і зв'язки з громадськістю»

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА	
Код ЄДРПОУ 45307068	
Програма № <u>1824/25</u>	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
<u>Григорук</u> (підпис)	<u>Григорук</u> (прізвище, ініціали)
« »	20. <u>25</u> р.

Київ – 2025

Розробники:

Ломачинська Ірина Миколаївна, доктор філософських наук, професор кафедри філософії та релігієзнавства Факультету суспільно-гуманітарних наук Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Вінтонів-Бахарєва Світлана Зіновіївна, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії та релігієзнавства Факультету суспільно-гуманітарних наук Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Викладач:

Вінтонів-Бахарєва Світлана Зіновіївна, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії та релігієзнавства Факультету суспільно-гуманітарних наук Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри філософії та релігієзнавства Факультету суспільно-гуманітарних наук

Протокол від 28 серпня 2025 року № 1

Завідувач кафедри _____ д. філос. н., проф. Олександр ГОРБАНЬ

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми _____.2025 р.

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми _____ Маргарита НЕТРЕБА

Робочу програму перевірено

_____.2025 р.

Заступник декана _____ Віталій ЗАВАДСЬКИЙ

Пролонговано:

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	2/60	
Курс	3	
Семестр	6	
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	
Обсяг кредитів	2	
Обсяг годин, в тому числі:	60	
Аудиторні	28	
Модульний контроль	4	
Семестровий контроль	15	
Самостійна робота	13	
Форма семестрового контролю	Іспит	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни полягає у формуванні логічної культури професійного мислення, розвитку навичок аналітичного та критичного мислення, а також у засвоєнні методів логічної організації мислення відповідно до вимог логічних законів.

Дисципліна спрямована на формування таких фахових (професійних) програмних компетентностей освітньої програми підготовки:

ЗК-03 Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК-04 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-09 Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-10 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і

технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-11 – здатність спілкуватися державною мовою.

Програмні результати навчання:

РН-03 Оцінювати свій та чужий інформаційний продукт, інформаційну акцію, що організована і проведена самостійно або разом з колегами.

РН-04 Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел.

РН-09 Оцінювати діяльність колег як носіїв прав і обов'язків членів суспільства, представників громадянського суспільства.

РН-10 Оцінювати діяльність колег з точки зору зберігання та примноження суспільних і культурних цінностей і досягнень.

РН-11 Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	У с ь о г о	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Само стійн а
		Ле кці ї	Се мін ари	Пр акт ичн і	Лаб ора тор ні	Інд иві дуа льн і	
Змістовий модуль 1.							
Тема 1. Місце логіки у філософській системі знання	6	2	2				2
Тема 2. Мислення і мова	6	2	2				2
Тема 3. Основні закони логіки	5	2	2				1
Всього:	17	6	6				5
Модульний контроль	2						
Разом	19	6	6				5
Змістовий модуль 2.							
Тема 4. Поняття як форма мислення	6	2	2				2
Тема 5. Судження	6	2	2				2
Тема 6. Умовивід як форма мислення	6	2	2				2
Тема 7. Логічні основи теорії аргументації	6	2	2				2
Всього:	24	8	8				8
Модульний контроль	2						
Разом	26	8	8				8
Підготовка та проходження контрольних заходів (семестровий контроль)	15						
Усього	60	14	14				13

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Місце логіки у філософській системі знання

Сутність курсу «Логіка». Визначення логіки як науки. Походження терміну логіка. Логіка та її значення в сучасному світі. Логіка як наука про людське мислення і метод побудови наукових теорій. Логіка і культура мислення. Логіка та закономірності об'єктивного світу. Істинність і правильність мислення. Визначення предмета науки логіки: поняття логічної форми та логічного закону. Становлення логіки як науки у історичному контексті. Характеристика основних історичних етапів розвитку науки логіки: традиційна (аристотелівська) логіка і символічні (класичні і некласичні) логіки. Формальна логіка: її зміст. Основні поняття і категорії формальної логіки. Визначення логічних термінів. Відмінності між теоретичною та практичною логікою. Вплив логіки на якість життя і професійну діяльність людини.

Ключові терміни: «логіка», «формальна логіка», «мислення», «істинність мислення»

Тема 2. Мислення і мова

Об'єкт науки логіки: мислення. Мислення як об'єкт дослідження різних наук. Роль фізіології, психології, лінгвістики, гносеології та кібернетики у вивченні мислення. Визначення мислення та його відмінності від інших термінів (розум, розсуд, інтелект, ум). Структура мислення. Функції мислення. Типи і види мислення. Мислення як психічний свідомий процес. Взаємозв'язок мислення зі свідомістю, знаннями, емоціями, інтуїцією, пам'яттю та волею. Структура пізнавального процесу: чуттєве пізнання і абстрактне мислення. Мислення і дійсність: використання знакових систем. Визначення мови. Поняття знаку. Види знаків. Семіотичний аналіз мови. Теоретичне та практичне, образне та словесне, конкретне та абстрактне, повсякденне та наукове мислення. Абстрактне (понятійне) мислення та його особливості: узагальнення, опосередкованість, зв'язок із мовою.

Ключові слова: «абстрактне мислення», «семіотика», «мова», «формальна логіка», «знак»

Тема 3. Основні закони логіки

Значення логічних законів у процесі мислення та пізнання. Визначення поняття «закон логіки». Роль законів логіки у регулюванні форми правильних міркувань. Основні принципи мислення: принцип визначеності, принцип послідовності, принцип несуперечливості, принцип доказовості. Закони логіки: загальна характеристика. Універсальність законів логіки. Сфера застосування законів логіки – мислення та логічні форми. Закон тотожності та його формулювання. Приклади логічних помилок при порушенні закону

тотожності. Закон суперечності. Приклади логічних помилок при порушенні закону суперечності. Закон виключеного третього: заборона одночасної істинності суперечливих суджень. Приклади логічних помилок при порушенні закону виключеного третього. Закон достатньої підстави. Логічні помилки при порушенні закону достатньої підстави. Важливість універсальності та об'єктивності логічних законів у процесі пізнання.

Ключові слова: «Формально-логічні закони», «софізм», «паралогізм», «логічна підстава»

Змістовий модуль 2.

Тема 4. Поняття як форма мислення

Загальна характеристика поняття. Поняття і слово: особливості співвідношення. Слова та словосполучення як мовна форма понять. Різниця між термінами та звичайними словами. Однозначність у науковій мові та створення наукової термінології. Зміст поняття. Обсяг поняття. Закон зворотного відношення між змістом і обсягом поняття. Види понять за обсягом та змістом. Логічні відношення між поняттями: відношення тотожності, відношення підпорядкування, відношення перехрещення, відношення координації, відношення суперечності, відношення протилежності. Логічні операції над поняттями. Узагальнення та обмеження понять. Логічний поділ понять. Правила поділу понять. Визначення (дефініція) понять.

Ключові терміни: «поняття», «термін», «зміст поняття», «обсяг поняття», «узагальнення», «дефініція»

Тема 5. Судження

Судження як форма думки. Основні структурні елементи простого судження: суб'єкт, предикат, логічна зв'язка, кванторне слово. Види суджень. Атрибутивні судження. Релятивні судження. Екзистенціальні судження. Відношення між судженнями. Класифікація суджень за кількістю (загальні, часткові) і якістю (ствердні, заперечні). Узагальнення основних видів простих суджень. Розподіл термінів у судженнях, правила розподілу і кругові схеми відношень між термінами. Логічні відношення між атрибутивними судженнями. Логічний квадрат. Істинність і хибність простих суджень. Складні судження. Логічні сполучники у складних судженнях. Істинність і хибність складних суджень. Таблиця істинності. Модальні судження.

Ключові слова: «судження», «істинне судження», «хибне судження», «просте судження», «складне судження», «атрибутивне судження», «суб'єкт», «предикат»

Тема 6. Умовивід як форма мислення

Визначення умовиводу як логічної форми мислення. Значення умовиводу для здобуття нового знання. Загальна характеристика умовиводу. Види знань в умовиводах. Структура умовиводу: засновки та висновок. Види умовиводів. Безпосередні умовиводи. Перетворення, обернення, протиставлення предикату. Опосередковані умовиводи (дедуктивні, індуктивні, умовиводи за аналогією). Дедуктивний умовивід та його правила. Простий категоричний силогізм. Фігури і модуси категоричного силогізму. Загальні правила категоричного силогізму. Правила і модуси I, II, III та IV фігури силогізму. Ентимема, сорит, полісилогізм, епіхейрема. Індуктивні умовиводи. Аналогія як умовивід.

Ключові слова: «умовивід», «дедуктивний умовивід», «категоричний силогізм», «гіпотеза», «аналогія»

Тема 7. Логічні основи теорії аргументації

Доведення як логічна операція, що забезпечує послідовність думки. Важливість доведення в сучасній науці і практиці для підтвердження істинності суджень. Види доведення. Пряме доведення. Непряме доведення. Структура доведення: теза, аргументи, демонстрація. Визначення аргументації як процесу обґрунтування тверджень. Сутність аргументів та їх види. Правила і помилки стосовно аргументів. Роль фактів у доведенні. Правила доведення. Значення спростування в логіці та аргументації. Мета спростування. Методи спростування. Поняття спростування та його види. Правила спростування. Спростування тези. Спростування аргументів.

Ключові слова: «аргументація», «теза», «факт», «аргумент», «демонстрація»

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс . кількість балів за одиницю	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2	
			Кільк . одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид	Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид
1	Відвідування лекцій	1	3	3	4	4
2	Відвідування семінарських занять	1	3	3	4	4
3	Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	4	20
4	Робота на практичних (семінарських) заняттях	10	3	30	4	40
5	Індивідуальне завдання	-				
6	Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25
7	Макс. кількість балів за видами поточного контролю (МБ)			76		93
Максимальна кількість балів: 169, коефіцієнт 60/169=0,35						

6.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Самостійна робота – один з основних засобів оволодіння навчальним матеріалом. Упровадження в практику навчальної програми різноманітних форм самостійної роботи активно сприяє модернізації навчального процесу шляхом подолання протиріч між трансляцією знань і їх засвоєнням у взаємозв'язку теорії та практики.

Мета самостійної роботи студентів:

- розвиток творчих здібностей та активізація розумової діяльності студентів;
- формування умінь і навичок самостійної розумової праці;
- розвиток морально-вольових зусиль;
- формування в студентів потреби безперервного самостійного поповнення знань як необхідної умови професійного становлення.

Завдання самостійної роботи студентів:

- навчання студентів самостійно працювати з різними джерелами інформації;
- творче сприйняття і осмислення навчального матеріалу;

- формування навичок щоденної навчальної самостійної роботи.

Зміст самостійної роботи полягає в таких положеннях:

- самостійне вивчення теоретичних, історичних і науково-практичних тем;
- самостійна робота з джерелами та літературою з метою кращого засвоєння програмного матеріалу;
- підготовка наукових повідомлень, інформаційних довідок;
- підготовка вибіркового дослідного завдання на базі критичного огляду наукових публікацій, розроблення пропозицій щодо вирішення актуальних проблем або прогнозів за обраною тематикою;
- презентація та захист результатів виконання вибіркового дослідницького завдання.

Самостійна робота студентів повинна забезпечити:

- системність знань та засобів навчання;
- володіння розумовими процесами;
- мобільність і критичність мислення;
- володіння засобами обробки інформації;
- здібність до творчої праці.

Одним із видів самостійної роботи є опрацювання лекційного матеріалу, визначення головного в змісті лекції, засвоєння її основних моментів. Для систематизації отриманих знань з дисципліни до кожної наступної теми слід ретельно готуватись: систематично опрацьовувати матеріал попередньої лекції, рекомендовану літературу, повторювати пройдений матеріал.

Завдання до самостійної роботи

Завдання до модулю 1.

1. Характеристика основних історичних етапів розвитку науки логіки.
2. Традиційна (аристотелівська) логіка.
3. Символічна (класична і некласична) логіка.
4. Формальна логіка: її зміст.
5. Закони логіки: загальна характеристика.
6. Приклади застосування законів логіки.

Завдання до модулю 2.

1. Поняття як форма мислення: загальна характеристика.
2. Логічні відношення між поняттями.
3. Судження як форма думки, його зміст і структура.
4. Види суджень. Логічні відношення між судженнями.
5. Загальна характеристика умовиводу.
6. Види силогізмів та правила їх побудови.
7. Види гіпотез та особливості їх доведення.
8. Доведення та спростування в теорії аргументації: загальна характеристика.

Форма подання виконаної роботи:

Робота надсилається у вигляді файлу в текстовому редакторі Microsoft Word. Текст оформлюється шрифтом Times New Roman. Розмір шрифту – 14 пт, міжрядковий інтервал – 1,5, абзацний відступ – 1,25; поля: верхнє, нижнє – 20 мм, ліве – 30 мм, праве – 1,5 мм; текст вирівнюється по ширині. Виділення фрагментів тексту можливе півжирним та курсивним накресленням.

Структура роботи: титульний аркуш; зміст (план); перелік умовних позначень; викладення відповідей на поставлені завдання, оформлені у розділи; висновки; список використаних джерел; додатки.

На титульному аркуші роботи вказуються офіційна назва навчального закладу, факультету, кафедри; прізвище, ім'я, по-батькові автора роботи, повна назва теми; місто, де знаходиться навчальний заклад, і рік написання роботи. Після титульного листа подається зміст роботи з точною назвою кожного розділу і вказуванням його сторінок. Оптимальний обсяг роботи складає 12-15 сторінок.

Критерії оцінювання :

Самостійна робота до першого модуля оцінюється у 5 балів.

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів
1	Глибина і повнота розкриття завдань	2 бали
2	Повнота використання рекомендованої літератури	1 бал
3	Обґрунтування висновків	0,5 балів
4	Грамотність, стиль викладу, оформлення роботи	1 бал
5	Обсяг виконаної роботи	0,5 балів

Самостійна робота до другого модуля оцінюється у 5 балів.

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів
1	Глибина і повнота розкриття завдань	2 бали
2	Повнота використання рекомендованої літератури	1 бал
3	Обґрунтування висновків	0,5 балів
4	Грамотність, стиль викладу, оформлення роботи	1 бал
5	Обсяг виконаної роботи	0,5 балів

Оцінка за самостійну роботу є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Логіка».

6.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в електронному вигляді або з використанням роздрукованих тестових завдань. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

6.4 Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- *Методи усного контролю:* індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік. *Методи письмового контролю:* модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, реферат.
- *Комп'ютерного контролю:* тестові програми.
- *Методи самоконтролю:* уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- систематичність відвідування занять;
- своєчасність виконання навчальних і індивідуальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних і індивідуальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності;
- виконання тестових завдань.

Форма проведення іспиту:

Екзаменаційний білет складається з тестових завдань.

Максимальна кількість балів:

40 балів

Критерії оцінювання:

За відповіді на тестові завдання:

40 тестових завдань - по 1 балу за кожну правильну відповідь.

Перелік допоміжних матеріалів:

Немає

6.5 Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю:

1. Сутність науки логіки в філософській системі знання.
2. Основні визначення поняття «логіка» в історико-філософському контексті.
3. Істинність і правильність мислення.
4. Становлення логіки у античній філософії.
5. Логіка Арістотеля.
6. Розвиток логіки в епоху Середньовіччя.
7. Логіка за доби Нового часу.
8. Основні напрями розвитку сучасної логіки.
9. Логіка і мислення.
10. Загальна характеристика законів логіки.
11. Закон тотожності.
12. Закон суперечності (несуперечності).
13. Закон виключного третього.
14. Закон достатньої підстави.
15. Загальна характеристика поняття.
16. Поняття і слово: особливості співвідношення.
17. Зміст та обсяг поняття.
18. Види понять.
19. Відношення між поняттями: загальна характеристика.
20. Операції над поняттями.
21. Загальна характеристика суджень. Структура судження.
22. Види суджень.
23. Класифікація суджень за кількістю і якістю.
24. Істинність і хибність суджень.
25. Логічні відношення між атрибутивними судженнями.
26. Загальна характеристика умовиводу.
27. Види знань в умовиводах.
28. Види умовиводів.
29. Дедуктивний умовивід та його правила.
30. Категоричний силізм.
31. Фігури і модуси категоричного силізму.
32. Види гіпотез.
33. Доведення гіпотез.
34. Аналогія як умовивід.
35. Поняття доведення та його структура.
36. Сутність аргументів та їх види.
37. Види доведення.
38. Правила формально-логічного доведення.
39. Поняття спростування та його види.

40. Логічні помилки при порушенні правил доведення і спростування.

6.6 Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100	Відмінно — відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89	Дуже добре - достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81	Добре - в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	Задовільно - посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68	Достатньо - мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання - незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу - досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни

Загальний обсяг роботи студента – 60 год. З них контактні – 28 год. (лекції – 14 год., семінари – 14 год.).

Самостійна робота – 13 год, модульний контроль – 4, семестровий контроль – 15 год.

Модулі (назви, бали)	Змістовий модуль 1. (балів)			Змістовий модуль 2. (балів)			
Лекції (теми, бали)	Місце логіки у філософській системі знання (1 бал)	Мислення і мова (1 бал)	Основні закони логіки (1 бал)	Поняття як форма мислення (1 бал)	Судження (1 бал)	Умовивід як форма мислення (1 бал)	Логічні основи теорії аргументації (1 бал)
Семінарскі заняття (теми, бали)	Місце логіки у філософській системі знання (11 балів)	Мислення і мова (11 балів)	Основні закони логіки (11 балів)	Поняття як форма мислення (11 балів)	Судження (11 балів)	Умовивід як форма мислення (11 балів)	Логічні основи теорії аргументації (11 балів)
Самостійна робота	Місце логіки у філософській системі знання (5 балів)	Мислення і мова (5 балів)	Основні закони логіки (5 балів)	Поняття як форма мислення (5 балів)	Судження (5 балів)	Умовивід як форма мислення (5 балів)	Логічні основи теорії аргументації (5 балів)
Поточний контроль (вид, бали)	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)			Модульна контрольна робота 2 (25 балів)			

Семестровий контроль	Іспит (40 балів)
----------------------	------------------

8. Рекомендовані джерела

1. Арутюнов В. Х. Логіка : навч. посіб. для економістів / В. Х. Арутюнов, Д. П. Кирик, В. М. Мішин. – Вид. 5-е, допов. і перероб. – Київ : КНЕУ, 2012. – 144 с.
2. Гасяк О. С. Формальна логіка. Розв'язкові процедури, алгоритми, словник базових термінів і понять: навч. посібник / О.С.Гасяк. – Вид. 2-ге, переробл. та доповн. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2014. – 54с.
3. Жеребкін В. Є. Логіка / В. Є. Жеребкін. – Харків : Основа, 2006. – 256 с.
4. Кислюк К. Логіка : конспект лекцій / К. Кислюк. – Київ : Кондор, 2016. – 92 с. 17.
5. Конверський А. Є. Логіка : підруч. для студентів юрид. факультетів / А. Є. Конверський. – Київ : Центр навч. літ., 2004. – 304 с.
6. Конверський А. Є. Логіка традиційна та сучасна / А. Є. Конверський. – Київ : Центр учб. літ., 2008. – 536 с.
7. Логіка : конспект лекцій / О. В. Шебаніна, В. П. Клочан, І. В. Клочан та ін. – Миколаїв : МНАУ, 2021. – 137 с.
8. Логіка : підруч. для студентів вищих навч. закладів / В. Д. Титов, С. Д. Цалін, О. П. Невельська-Гордєєва та ін. ; за заг. ред. В. Д. Титова. – Харків : Право, 2006. – 208 с. с.
9. Логіка : підручник. – 2-ге вид., виправлене / А. Є. Конверський. – К. : ВПЦ "Київський університет", 2017. – 391 с.
- 10.Мозгова Н.Г. Логіка: Навч. посіб. - К.: Каравела, 2007. - 248 с.
- 11.Пилипко Є. В. Курс лекцій «Логіка» (для студентів усіх форм навчання всіх спеціальностей) / Є. В Пилипко; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Х. : ХНУМГ, 2013. – 94 с.
- 12.Хоменко І. В. Логіка: теорія та практика: Підручник. — К.: Центр учбової літератури, 2010. - 400 с.
- 13.Хоменко І. В. Логіка: теорія та практика / І. В. Хоменко. – Київ : Центр учб. літ., 2010. – 400 с.
- 14.Щербина О. Ю. Логіка для юристів : курс лекцій / О. Ю. Щербина. – Київ : Юрид. думка, 2004. – 264 с.

Англомовна література

1. Augusto Luis M. Formal Logic: Classical Problems and Proofs. London: College Publications, 2019.

2. Browne, M. Neil. Asking the Right Questions: A Guide to Critical Thinking / M. Neil Browne, Stuart M. Keeley. 2007. 212 p.
3. Harrison, John. Handbook of Practical Logic and Automated Reasoning. Cambridge University Press, 2009. 17 p.
4. Kelley D. The Art of Reasoning. An Introduction to Logic and Critical Thinking. Fourth Edition, 2013. 605 p.
5. Kisielewicz, A. Logika i argumentacja. Praktyczny kurs krytycznego myślenia. Warszawa, 2017.
6. Lipman, M. Thinking in Education. Cambridge: Cambridge University Press, 2003. 188 p.
7. Siu-Fan Lee. Logic: A Complete Introduction. London, 2017.
8. Simone Bradley, Nicole Price. Critical Thinking: Proven Strategies to Improve Decision Making Skills, Increase Intuition and Think Smarter! 2016. 100 p.